

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELNIK HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:

Városi közlevéltár (városház,
földszint 7. sz. Ide küldendők
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:

Városi könyvnyomda-vál-
lalat irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hirde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. * Felelős szerkesztő: KONCZ AKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Városi közgyűlés

— 1907 január hó 29-én. —

Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága folyó hó 29-én közgyűlést tartott Weszprémy Zoltán főispán elnökletével. A közgyűlésen a bizottsági tagok közepes számban jelentek meg, jölehet a közgyűlési tárgysorozatban igen érdekes ügyek voltak felvéve.

Weszprémy Zoltán főispán a közgyűlést délután 3 órákor megnyitván, rövid szavakban üdvözölte a törvényhatósági bizottság megjelent tagjait, majd bejelenti, hogy az alkotmányvédő bizottság jelentését, mely a mai közgyűlés póttárgyjegyzékében szerepel, a tárgysorozat 13 pontja alatt óhajtja tárgyalatni.

Vargha Elemér dr. polgármesteri titkár olvasta fel aztán a múlt év utolsó haváról szóló polgármesteri jelentést.

A polgármesteri jelentéshez Harsányi Gusztáv biz. tag szolt, panaszkodva a fahiányról, majd interpellációt intéz a polgármesterhez, hogy mit szándékozik tenni a fahiány megszüntetésére.

Jánosi Zoltán csatlakozik Harsányi Gusztáv felszólalásához, egyben kérdést intéz a tanácshoz, hogy miért nem állít fel hatósági mézárszéket.

Alig hangzottak el az interpellációk, a szociálisták, kik már a közgyűlés megnyitása előtt a városháza kapujában röpiratokat osztogattak, felvonultak a városháza lépcsőjén és harsány hangon rázendítettek a Marseillesre. A közgyűlés tagjai izgatottan kérték a gyűlés felfüggesztését, mit az elnöklő főispán el is rendelt. Miután pedig bevégezték a dalt, rendőri aszisztencia mellett a városházától eltávoztak, az elnöklő főispán a gyűlést újból megnyitotta.

A Harsányi Gusztáv és Jánosi Zoltán bizottsági tagok interpellációjára elsöben Török Gábor erdőmester bővebben válaszolt, kimutatva, hogy a városi tanács a legjobb akarata mellett sem tudta a szükséges famennyiséget beszerezni. Hasonlóképpen beszél Kovács József polgármester; meggyőzőleg sorolva el azon elháríthatatlan akadályokat, melyek a fakészlet felhalmozásának útjában állottak. A tanács azonban minden eszközt felhasznál arra nézve, hogy a bajt orvosolja úgy, hogy rövid idő alatt azon helyzetben lesz a város, hogy a közönség faigényét és szükségletét kielégítheti. A polgármester a hatósági mézárszék felállítására nézve is megnyugtató feleletet ad, amennyiben jelenti, hogy a tanács tanulmányozza ezen fontos kérdést és segíteni kíván a husdrágaságon.

Szabó Kálmán és Freund Jenő dr. felszólalása után Török Gábor erdőmester azt mondja, hogyha a közgyűlés többet áldozna az erdősítésre, akkor sokkal több tűzifát tudna az erdőség termelni.

Miután Jánosi Zoltán bizottsági tag arra kérte a tanácsot, hogy kövessen el mindent a fahiány megszüntetésére és a hatósági mézárszék felállítására; a közgyűlés a polgármesteri jelentést tudomásul vette.

Oláh Károly ismertette ezután a helybeli hitfelekezetek iskolai és egyházi segélyezése tárgyában kötött szerződéseket, melyeket a közgyűlés tudomásul vett.

Ugyancsak Oláh Károly előadó bejelenti a közgyűlésnek, hogy a tanács a városi muzeumi állásra Zoltai Lajos levéltári segédet választotta meg, ki állását 1907. évi január 1-én el is foglalta, a közgyűlés a bejelentést éljenzéssel vette tudomásul.

Bészler Károly tb. főjegyző, árvaszéki elnök bejelenti, hogy a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter az iparos-tanonciskola részére az 1905—1906. évben kért állami segélyt megtagadta, ellenben a városnak az iparos-tanonciskola felépítéseért elismerését fejezi ki.

Vecsey Imre főjegyző ismerteti Nyitra vármegyének a magyar jellegű honvéd egyenruha behozatala és viselése iránt, ugyancsak Nyitra vármegyének a magyar nyelvű céglélirat kötelező használata tárgyában, Kolozs megyének a vármegyei önkormányzat teljességének visszaállítására tárgyában, Udvarhely vármegyének a népoktatás ügye és a néptanítók anyagi helyzetének rendezése tárgyában, Szabolcs vármegye korcsmáinak és pálinkaméréseinek ünnep- és vasárnapokon történő bezárása ügyében, Sopron városnak a hadügyi költségek megállapítása ügyében készített feliratát, továbbá Sopron város átiratát a virilis intézmények eltörlése tárgyában, melyeket a közgyűlés hasonszemlével felirattal pártol, a virilizmus intézmény eltörléséhez azonban szavazatával nem járul.

Szabolcs vármegye átiratával kapcsolatban a közgyűlés hosszabban foglalkozott Burger Péter dr. hasonszemlével indítványával. Burger Péter dr. azt indítványozta, hogy a pálinkamérések szombat este 6 órától hétfő reggel 6 óráig zárva tartassanak.

A fontos kérdéshez Freund Jenő dr., Harsányi Gusztáv, Szabó Kálmán, Jánosi Zoltán, Thieszen Arthur szoltak és a közgyűlés egyhangulag elfogadta Burger Péter dr. indítványát.

Végül elfogadta a közgyűlés Kolozsvár átiratát az 1848—49-iki honvédek nyugdíjának fölemelésére vonatkozólag.

Vecsey Imre főjegyző ezután felolvasta az alkotmányvédő bizottság jelentését, mely így hangzik:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottsági Közgyűlés!

Amidőn az 1905. év őszén mindinkább valószínűvé lett, hogy az alkotmányos gyakorlatunk ellenére hivatalba lépett kormány kész keresztülgázolni minden törvényen, jogon és az országgyűlés mellőzésével kiját-

szani, megkerülni készül jogos nemzeti követeléseink teljesítését, — méltóztatott az akkor szeptember 30-án tartott közgyűlésen 272/2813/1905. bkgy. határozattal bizottságot alakítani alkotmányos jogaink védelmére és a küzdelemben veszélyeztetett városi tisztikarnak támogatására és ezen okoból arra is, hogy ha az alkotmányos rend annyira elnyomatnák, hogy már közgyűlés sem lenne tartható, — ez a bizottság teljesítse a szükséges intézkedéseket.

Ezen bizottság működéséről következőkben terjesztjük elő jelentésünket:

Alakuló gyűlését a bizottság 1905 november 16-án tartotta — a közgyűlés által választott elnök dr. Thaly Kálmán távolléte folytán az ő levélben kifejezett kívánataira az állandóan Debreczenben lakó alelnök Szabó Kálmán országgyűlési képviselő elnöklete alatt, mely alkalommal a jegyzői teendők végzésével dr. Varga Lajos, — akadályoztatása esetén dr. Fejér Ferenc bizottsági tagokat, — a pénztárnoki teendők végzésével dr. Tüdős János, akadályoztatása esetén Pálffy Gábor bizottsági tagokat bízta meg.

Alakulásától kezdve máig 31 ülést tartott a bizottság és működését első sorban arra irányította, hogy a törvénytelen kormánynak törvényhatóságunkkal szemben elkövetett törvényszegéseit megállapítsa és érvényre jutásukat a lehetőségig megakadályozza.

További fő feladatának tekintette a bizottság a városi tisztviselők anyagi és erkölcsi érdekeinek megvédését és a katonai szolgálattételre törvénytelenül behívott póttartalékosok családtagjai nyomorának enyhítését.

Azon jelentősebb törvényszegések, melyek ellen bizottságunk állást foglalt és elhatározta, hogy azokkal szemben a közgyűléshez intézendő óvás és tiltakozás tételét fogja javasolni és amelyek közül többek ellen a polgármester útján fel is irt és óvást emelt a következők:

1. Közgyűlésünknek az önkormányzati jog korlátain belül és törvényes alapon hozott számos határozatainak megsemmisítése.

2. Kovács Gusztáv pénzügyi tisztviselőnek főispánná való kinevezése.

3. Dr. Boda Dezső budapesti államrendőrségi tanácsosnak kormánybiztosul való kirendelése, ezen rendelet alapján katonai és csendőri karhatalommal való bevonulása és a városházának megszállása.

4. Városunk törvényes főkapitánya helyett dr. Tóth János budapesti államrendőrségi tisztviselőnek főkapitányul való kirendelése.

5. Dr. Boda Dezső visszahívása után dr. Vaday László helyettesített főkapitánynak kormánybiztosul való kirendelése.

6. A hírlapok utcai elárusításának eltiltása, a sajtótermékek terjesztése felett önkéntes intézkedései jog arrogálása és ezáltal a sajtószabadság korlátozása.

7. A főispánoknak törvényellenes feljogosítása a csendőri karhatalom igénybevételére.

8. Naszády Ivánnak teljhatalmu királybiztosul való kinevezése. A kinevezett kir. biztosnak az absolutizmust jelképező nagy katonai és csendőri fedezet mellett történt bevonulása és működése.

9. Az országgyűlésnek 1906 február 19-én kir. biztos kirendelésével és katonai karhatalom segítségével való fel oszlattatása.

Mindezen kiáltó törvényteleniségekkel, erőszakosságokkal szemben képviseltük városunk törvényben gyökerező jogait és bár az erőszakos kormány bizottságunkat több ízben is feloszlatta, mi a küzdelmet kitartóan, csüggedetlenül folytattuk.

Megbízatusunk nem terjedt és nem is terjedhetett odáig, hogy erőszakkal, fegyverrel akadályozzuk meg a törvényellenes intézkedéseket, hanem a passiv resistenciára volt korlátozva. Ez a feladatunk is ahoz volt szabva, hogy az alkotmányunk ellenére ide beállítani szándékolt főispánnal szemben óvjuk meg alkotmányos jogainkat. A végzet ilyen főispáni ténykedéstől megmentett bennünket, de sujtattunk helyette királyi biztossal.

Királyi biztosi önkénnyel és hatalommal szemben alkotmányos küzdelemről már csak szűk korlátok között lehetett szó. Vagyis nem lehetett szó egyébről, mint a passiv resistencia terére lépni, ha csak ok és cél nélküli izgalmat előidézni és fölösleges áldozatokat hozni nem akartunk.

Ily körülmények között, minthogy a kir. biztos a városházán 1906 március 6-án katonai és csendőri karhatalommal megjelent és március 7-én a közgyűlés napjának kitűzésével és a közgyűlés összehívásával a közigazgatás vitelére tényleg beavatkozott és ezzel az erőszak állapota beállott, — kimondotta bizottságunk, hogy a tisztviselők a meg nem szavazott adók tényleges behajtásában és a meg nem szavazott ujoncok tényleges előállításában semmi körülmények között részt nem vehetnek és ahoz segélyt nem adhatnak. Egyebekben a városnak jól felfogott érdekéből a tisztviselők fölhatalmaztattak, hogy míg a kir. biztos törvényszegést tőlük nem követel, az erőszakos hatalomnak engedjenek.

Midőn tehát a pénzügyigazgatóság a városi adópénztárba korábban befolyt és ott hevert 666 K 65 fillér állami adónak beszolgáltatását követelte és a között kellett választanunk, hogy vagy beszolgáltatni engedjük e régebben befizetett csekély összeget, — vagy pedig a törvénytelen hatalom elcsapja azonnal a velünk együtt érző, hazafiás gondolkodásu, általunk választott tisztviselőinket és ültet helyükre városunk és polgárainak alig helyrehozható megkárosításával kétes existenciájú egyeneket, kik közjavainkban garázdálkodhattak volna, akkor — elvi állapotunk fenntartásával — türtük a 666 K 65 fillér beszolgáltatását.

Türtük, mert meg nem gátolhattuk, hogy a katonai behívók nem ugyan az erre illetékes helyen, a városházán, hanem a csendőr laktanya kapuján kifüggesztettek és a tartalékosok csendőri fedezet alatt előállítottak. Türtük, mert meg nem akadályozhattuk, hogy lepecsételt közgyűlési termünket a kir. biztos, csendőri karhatalommal erőszakkal felnyitatta. Azonban a kir. biztos által követelt közgyűlés összehívását a polgármester határozatunk értelmében megtagadta.

Volt részünk elég megtámadtatásban. De mi ez igaztalan támadások által kötelességünk teljesítésében magunkat befolyásolni nem engedték, mert arra törekedtünk, hogy hazánk, városunk és polgártársaink jogait és érdekeit megoltalmazzuk.

Nyugodt lelkiismerettel hivatkozhatunk arra, hogy higgadt magatartásunkkal, határozott ténykedéseinkkel hozzá járultunk az alkotmányos rend helyreállításához anélkül, hogy városunkat és polgárait fölösleges izgalmaknak és céltalan áldozatoknak kitettük volna.

II.

A törvényhatósági tisztviselőkkel szemben is megoldotta bizottságunk feladatát oly módon, hogy e megoldásban minden anyagi és erkölcsi javaik teljes biztosítását feltalálhatták.

Ugyanis a tisztviselők jogos anyagi érdekeinek biztosítása céljából 110,000 szóval száztízezer koronát helyezett el bizottságunk a Debreceni Első Takarékpénztárnál. Ezen összeg és ennek nem jelentéktelen kamatai még abban az esetben is a felfüggesztett tisztviselők fizetésének fedezésére lettek volna fordíthatók, ha e bizottságot a darabont kormány bármennyiszer feloszlatta vagy szétszóratta volna.

Ezen kívül gondoskodott a bizottság arról, hogy a tisztviselők rendes fizetésüket pontosan és jó előre megkapják úgy, hogy azon tisztviselők, akik a törvényhatósági közgyűlésben szavazati joggal bírnak, fizetésüket 1906 július 1-ig előre megkapták, — további fizetésük pedig 1906 július 1-től számított két évre, tehát 1908 július 1-ig volt e készpénz letéttel fedezve.

A felfüggesztett rendőrtisztviselők és rendőrök ez alpból kapták meg rendes időben illetményeik kiegészítését, a mi visszahelyeztetésük után nekik rendes fizetésül beszámított, úgy hogy a városnak ebből egyetlen fillér kára sem származott.

A tisztviselők erkölcsi javainak, reputációjuknak, szolgálati és jövőbeli érdekeiknek megvédése tekintetében minden lehetőt megtett e bizottság és elment a megengedett lehetőség legszélsőbb határáig, hogy őket a passiv resistencia szorongatott bástyafokán fenntartsa.

III.

A katonai szolgálattételre törvényellenesen behívott póttartalékosok szükségét szenvedő családtagjai felsegítésére a bizottság előbb saját kebelében és aztán nyilvánosan is gyűjtést kezdeményezett. E gyűjtés eredményeként összes 1491 korona 36 fillér folyt be, amely összegből a póttartalékosok szűkölködő családtagjai részére összesen 465 korona segély osztatott ki. A segélyezés a polgármester ur utalványozására a városi katonai ügyosztály előre bocsátott tapintatos nyomozása alapján történt és bár aránylag nem nagy összeget emésztett fel, állíthatjuk, hogy a segélyezési akció minden jogos és méltányos igényt kielégített.

Annak megemlékezésével, hogy ez alpból jutalmaztuk a közgyűlési terem ajtaja előtt diszorséget állott hajdu legénységet is e rendkívüli szolgálatért 200 koronával, — tisztelettel bejelentjük, hogy az 1906. évi július 1. zárlat szerint az összegyűjtött összegből 826 K 36 fill. van meg és gyümölcsözően kezeltek a Debreceni Első Takarékpénztár 44,133 sz. betéti könyvecskéjén.

Bejelentjük azt is, hogy e maradvány odaajándékozása iránt a debreceni 1848—49-iki honvédegyesület nyújtott be hozzánk kérvényt, amely kérelmet, miután véleményünk szerint e gyűjtési maradvány felett csak a közgyűlés határozhat közmegnyugvására, — ezennel partolva terjesztjük a tekintetes bizottsági közgyűlés elé.

A tisztviselői biztosító alap, valamint a póttartalékosok segítésére gyűjtött összegek kezeléséről rendszer számadásokat vezettünk, melyeket szabályszerűen felülvizsgálva és jóváhagyva, az ülésekről felvett 31 darab eredeti jegyzőkönyvünkkel együtt a tekintetes közgyűlés asztalára tesszük le.

Méltóztassék e jelentésünket tudomásul venni, a védelmi bizottságot feloszlottnak kijelenteni, a fenti összes okmányokat a lezajlott szomorú idők örök emlékekül a városi levéltárban elhelyeztetni.

Sulyos és nehéz viszonyok között vettük a tekintetes bizottsági közgyűléstől megtisztelő megbízásunkat. Még sulyosabb és nehezebb viszonyok között kellett később — a régebben letűnt abszolút korszakra emlékeztető szomorú napok alatt e megbízásunkban eljárunk. Becsületes szándék és tiszta hazafias érzület vezette minden lépésünket, irányította összes tevékenységünket. Adjunk hálát a magyarok Istenének, hogy — legalább egyelőre — a nagyobb megpróbáltatások vihára elvonult hazánk és városunk felett!

Debreczen, 1907 január hó 27-én.

Tisztelettel:

Szabó Kálmán,
alelnök.

Fejér Ferenc dr.,
jegyző.

A közgyűlés ezután letárgyalta az állandó népnevelési bizottság szervezésére, továbbá a törvényhatósági utmesterek és utkaparók szolgálati viszonyairól, minőségéről és javadalmazásáról készített szabályrendeleti javaslatot.

A gyámpénztári szabályrendelet módosítására vonatkozó javaslat ügyében a belügyminiszter észrevételeit adta elő Bészler Károly előadó tanácsnok, árvaszéki elnök, melyet a közgyűlés tudomásul vett.

Csóka Sámuel előadó tanácsnok ismertette az 1890. évi I. t.-c. büntető határozmányának módosítása tárgyában alkotott s kormányhatóságilag jóváhagyott szabályrendelet kihirdetését, mit a közgyűlés tudomásul vett.

Bészler Károly előadó tanácsnok, árvaszéki elnök előterjesztette egy javító-intézet felállítására vonatkozó tárgyalások megindítását.

Ugyancsak Bészler Károly előadó, árvaszéki elnök jelentését az árvaügyek 1906. évi második feléről a közgyűlés tudomásul vette.

Vecsey Imre főjegyző bemutatja a város szenvedő és cselekvő pereiről szóló jelentést, melyet a közgyűlés tudomásul vett.

A Szikszay-féle házastelek megvétele és a Baich—Szilágyi-féle telekből 10 hold földnek elidegenítése tárgyában a névszerint való szavazást harmadizben megejtették.

Vecsey Imre főjegyző bejelentette az igazoló választmány jelentését a megüresedett bizottsági tagsági helyeknek az 1906. év december 22-én tartott választáson való betöltéséről.

A közgyűlés ezek után a különböző bizottságokat újra alakította és kiegészítette és pedig:

a színházi bizottság a régi maradt, a szegényügyibe Sink Sándor, a nyugdíjellenőrző bizottságba: dr. Bacsó Dezső, dr. Freund Jenő, Horváth István, Lestyán Adorján és Juhász Ignác, az esküdtképes egyének összeírására kiküldött bizottságba: a régiek, a városi adópénztár pénzkészletének szállítást ellenőrző bizottságba: a régiek, az ev. ref. felsőbb leányiskolai bizottságba: Bészler Károly és Oláh Károly, a kereskedelmi felső leányiskola felügyelő bizottságába: Oláh Károly, Roncsik Lajos, az ev. ref. szegényház egyes bizottságába: a régiek, az építési bizottságba: Stingly Kálmán, az egészségügyi bizottságba: Vass Károly és dr. Derekassy I., a Hortobágy intéző bizottságba: elnök Király Gy., alelnök Udvarhelyi Géza; hivatalból tagjai dr. Magoss György, Roncsik Lajos és egy állatorvos; tagok: Rickl Géza, Huttflész K., és felügyelő gazdák; az iparos tanulók felügyelő bizottságába: Aczél Géza, Thieszen Ar-

thur, Török Bálint; a kórházi bizottságba: Vass Károly és Derekassy István.

Vecsey Imre főjegyző bejelenti, hogy a tiszti főügyésznek a közigazgatási bizottság fegyelmi választmányába helyettesítésére az 1907. évre a közgyűlés *Berger Andor* dr.-t bizza meg. A közgyűlés *Vecsey Imre* előadása után a városnak a debreceni gazdasági akadémiával kötött szerződését tudomásul vette.

Tóby Elek dr. a piac szétoztása iránt beadott kérvényeket ismertetve bemutatja erre vonatkozólag a tanács javaslatát, melyet a közgyűlés tudomásul vett.

Tudomásul vette a közgyűlés a debrecen—hajdusásoni helyi érdekű vasut összekötő vágányához szükséges városi terület átengedése tárgyában készített szerződési tervezetet.

Ugyancsak tudomásul vette a közgyűlés a helyi vasut Deák Ferenc-utcai vonalán terület átengedésre vonatkozó szerződésének a helyi vasut igazgatósága által kívánt módosítását, vagyis hozzájárul ahhoz, hogy a vonal sinkörei csak ott burkoltassanak ki négyszögű kövekkel, ahol kocsis és gyalog utjárás van.

Király Gyula tanácsnok előterjeszti a *Jabloneczay Kálmán* által bérelt pallagi föld gazdasági épületeinek átvétele ügyét. A közgyűlés tudomásul veszi a gazdasági épületeknek 20,500 korona becslési árban való átvételét, valamint azt is, hogy ezen összegből a hátralékos haszonbér nyer fedezetet.

Oláh Károly előadóbe mutatja a debreceni Mentő-egyesület kérvényét 3 mentő, egy-egy kocsis javadalmazásának és ruhaátalányának megadása iránt. A közgyűlés, tekintettel ezen áldásos intézmény hosszas és sokszor embermentő munkájára, az ezekre szükséges összeget egyhangulag megszavazta.

Dr. Medgyaszay Dezső és Medgyaszay Miklós árvaszéki ülnökök kérvényt adtak be a közgyűléshez fizetésük javítása érdekében. Miután ezen kérelem megadását a tanács, valamint a jog- és pénzügyi bizottság pártolólággal terjesztette a közgyűlés elé, továbbá mivel való az, hogy az árvaszéki ülnökök 1895-ban fizetésemelésben nem részesültek, a közgyűlés javadalmukat 1907 január 1-től 800—800 koronával egyhangu határozatával felemelte.

A *Szedlák és Vámos* cég, tekintettel a posztó- és ruhaneműek árának emelkedésére, folyamodott a közgyűléshez, hogy emelné fel méltányosan a város részére szállított ruhák egység árait. A közgyűlés a kérelmet teljesítette és a szállított ruhák után 10%-ot engedélyezett.

Oláh Károly előadó előterjesztette a martinkai ev. ref. leány-egyház, kérelmét, melyben imaház és tanulóakás építésére kér téglát és cserepet. A közgyűlés a kérelmet teljesítette. A mezőrendőrbiztosok azon kérését intézték a közgyűléshez, engedné meg, hogy a közigazgatási végrehajtásokért eljárási díjat szedhessenek. A közgyűlés, a tanács és jog- és pénzügyi bizottság együttes javaslata alapján egy korona eljárási díj szedését megengedi, megjegyezvén, hogy közigazgatási uton behajtandó pénzekért foganatósítandó végrehajtásokról egy korona eljárási díjon kívül egyebet nem szedhetnek.

A tárgysorozat bevégezése után elnöklő főispán megköszönve a bizottsági tagok érdeklődését, a közgyűlést berekeszti és a hitelesítő közgyűlés idejét január hó 30-ik napjának délután 4 órájára tűzte ki.

A boritaladó mérséklése.

A pénzügyi büdzsé tárgyalásánál olyan óhajlás merült fel, hogy a boritaladó töröltessék el. *Wekerle Sándor* dr. a pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök erre vonatkozólag a következőket mondotta, melyből kitűnik, hogy nem hajlandó a boritaladót — tekintettel az ebből származó állami károsodásra — eltörölni, ellenben kész a boritaladót mérsékelni. Ide vonatkozó fejtegetései így hangzanak:

Hogy végezzek a boritaladónak a kérdésével, én abba, hogy kijelentsem, hogy a boritaladó eltöröltetik, bele nem megyek (helyeslés), két szempontból. Először bele nem mehetek azért, mert akkor, mikor az egész vonalon felöleljük az adóreformokat, az államot ily jelentékeny jövedelemtől, bármennyire kívánják azt sokan és bármennyire népszerű kérdés lenne, megfoszthatónak nem tartom. Másodszor bele nem mehetek azért, mert azt hiszem, hogy ennek az eltörlése legkevesebb hatással lenne éppen azon borokra, amelyeknek értékesítésére a legnagyobb gondot kell fordítanunk, t. i. a nehéz borokra. Ez határozottan így van. Ez a két ok az, amiért ebbe bele nem megyek; hanem igenis belemegyek egy mérséklésbe (helyeslés), belemegyek másodszor abba, hogy egyes ipari rayonoknál, ahol ipari szempontból gondoskodnunk kell arról, hogy az a munkás olcsó borhoz jusson, kivételes tételek alkalmazását is javaslatba fogom hozni (helyeslés), hogy annak az iparos-munkásnak, akinél ez a szesz fogyasztás és különösen a borfogyasztás, fájdalom nem kevés van szokásban — ugyszólván az iparfejlesztésnek egyik előtételét képezi — ezen igényeit kielégítsük. Így fogyasztási rayonokban, ily körzetekben, indokolva lesz ugy a bor, mint a sör adója tekintetében a mérsékelt tételeket alkalmazni. (Helyeslés.)

Ezután átfogó lépéseket kívánok tenni a borértékesítés előmozdítása tekintetében és ebben rejlik a kérdés megoldásának kulcsa. Tisztelt barátom a földmivelésügyi miniszter ur már is felhatalmazást kért és az előterjesztendő költségvetésnek egyik paragrafusa arra vonatkozik, hogy azt a két millió koronát, amelyet biztos megkötöttséggel kapott meg arra, hogy a borértékesítést előmozdítsa, szabadabban használhassa fel ezen célnak elérésére.

De egy más irányu tárgyalás is van a kereskedelemügyi miniszteriumban, hol tisztán kereskedelmi szempontból folytatunk tárgyalásokat — épp e napokban kezdtük azokat — a tekintetben, hogy borainknak a vámkülföldre való nagyobb mérvű kivitelét és pedig épp azon nehéz borainknak, melyeknek értékesítése terén mutatkozik nálunk a főbaj, elősegíthessük. Ezek azok az előkészítő intézkedések, melyek minden térre kiterjedőleg foglalkoztatnak bennünket a boritaladó kérdésében.

Egyre azonban felhívom a t. ház figyelmét és ez az, hogy a boritaladó kérdése lényegesen összefügg a községek és városok háztartása rendezésének kérdésével. (Igaz! Ugy van!) Egyszerűen belemenni abba, hogy eltöröljük ezt az adót, nem csak az államkincstárt sujtaná, hanem egyes községek és városok államháztartását egyszerűen lehetlenné tenné. Igaza van a képviselő urnak, nagy anomáliák torognak fenn. Akkor, mikor egy különben is terhes adó 20 százalék községi pótlékkal is terheltető, melynek kivételére az alkalmazásban tényleg a 20 százalékot is meghaladja, ez oly terhet ró az illető fogyasztócikkre s ezáltal a fogyasztó közönségre, hogy azt okszerűnek semmi körülmények közt sem tarthatom és semmi indo-

kot annak fentartására felhozni képes nem vagyok.

Ez indokot azonban respektálnunk kell és ez az az időhaladék, mely okvetlenül szükséges ahoz, hogy akkor, mikor segíteni akarunk a bajon, ne lehessünk más oldalon rombolói a községek háztartásának. Méltóztatnak tudni azt, hogy mi komolyan foglalkozunk azzal, hogy a községek háztartásán könnyítsünk. Azelőtt célba volt véve, hogy a fogyasztási adók engedtesse át a községeknek. Ezt két szempontból nem tehetjük. Először azért, mert ha átengednők, ennek az eredménye az lenne, hogy éppen azon községeken segítenénk legkevésbé, hol legnagyobb az a teher, melyet kisebbíteni és rendezni akarunk. Ez az első ok, miért ezt nem tehetjük. Másodszor nem tehetjük azért, mert éppen, amint azt a t. képviselő ur is kívánja, nem arról van szó, hogy egyszerűen átutaljunk valamely bevételt és terhet egy más háztartásba, tehát a községi háztartásba, hanem, hogy úgy vigyük ezt keresztül és úgy kezeljük ezt a terhet, hogy az biztosítékot nyújtson arra, hogy az egyenértékű az adóleszállítással, tényleg adóleszállítás is legyen, szóval, hogy könnyítsünk ezen a terhen.

Villamos színház.

(Suchán Elemér és Suchán Rezső debreceni lakosoknak villamos színház létesítése iránt Debrecen sz. kir. város Tekintetes Tanácsához beadott kérvénye.)

Tekintetes Tanács!

A művelt Európa minden nagyobb városa vállvetve iparkodik azon, hogy lakóit erkölcsileg nemesen szórakoztatva a sokszor veszedelmes egyéb időöltéstől elvonja.

Ezért alakultak régi időben a színházak és fejlődnek nem csak ezek, de főleg legújabb időben azon vállalatok, melyek kor és nemre való külömbiség tekintete nélkül szemléltetően szórakoztatnak és oktatnak.

Nemcsak az erkölcsi, de anyagi nézőpontból is megbecsülhetlenek ezen intézmények.

Ily olcsó és tanulságos szórakozásban csak ezen helyen részesülhet a lakosság. Így alakultak London, Páris, Berlin, Bécs stb. és legelső sorban Budapesten az „Uránia“ és ahoz hasonló egyéb villamos színházak.

Ezek szemelőtt tartásával tisztelettel alólirottak azon kéréssel bátorkodunk a Tekintetes városi Tanács elé járulni, hogy ezen feltétlenül nemes és tanulságos olcsó szórakozás nyújtására szolgáló „Villamos színház“ létesítésére az engedélyt megadni méltóztatson, annál is inkább, miután előadásaink oly időben lennének tartandók, hogy azok a színház előadások idejével összeütközésbe nem jönnék. S mint a csatolt tervrajzból is kitűnik, sem egészségügyi, sem tűzbiztonsági szempontból kifogás alá nem eshetik, miután az utcára nyíló három közvetlen kijárata van a nézőtéri ülőhelyek kényelmesek, nem zsufoltak, helyiségei könnyen szellőztethetők. A gépezet és összes készülékei a legmodernebbek és legjobbak. Az összes helyiség berendezései célszerűek és izlésesek lesznek.

A tervezett Villamos színházat a Battyhány-utca 1. szám alatti (Simonffy-féle ház) földszinti utcai üzlethelyiségében, hol jelenleg özv. Molnárné Ring Marie és veje új divatterme van, szándékozunk létesíteni.

U. i. Tájékoztásul: A tervbe vett helyiség (boltives) magassága 4.25 mtr. A tervbe vett helyiség hossza 13.50 mtr.

A tervbe vett helyiség szélessége 4.65 mtr.

Ülőhelyek szélessége 50 cm., hossza (távolság) 65 cm. Állóhely 200 cm. + 300 cm., 25 férőhely.

A villanyt termelő Dinamó-gép az ugyanazon ház pinchehelyiségében már üzemben levő — Kertész Sándor kereskedő tulajdonát képező — kávépörköldében lenne elhelyezve, (mint az a bemutatott vázlatból is kivehető) melyet ugyanazon gázmotor látna el hajtó erővel.

A helyiségben, illetve annak egyik külön részében csak a vetítő gép lenne elhelyezve, melyhez a villamos áramot a Dinamóból elszigetelt vezetéken (a kapu boltozatán s a falon keresztül vezetve) nyerné.

A világitást a terem közép boltozatán elhelyezendő ivlámpa eszközölné.

Ennek a méretek és berendezések elhelyezésének pontosan feltüntető terv és alaprajz vázlatát elbírálás okából csatoljuk. Ha és amennyiben szerencsések lennénk az engedélyt megnyerni, kötelezzük magunkat, hogy havonként legalább egyszer a helybeli iskolák tanuló ifjúságának történelmi és egyéb ismeretterjesztő ingyen előadásokat rendezünk.

Előzőleg szóbelileg tett kérdésünkre előttünk a városi színház igazgatója kijelenté, hogy a tervezett villamos színház létesítése ellen nem lenne kifogása, sőt azt erkölcsileg támogatni ígérte.

Azon biztos reményben, hogy a Tekintetes városi Tanács méltányolni fogja ezen a közművelődés előmozdítását is célzó vállalatunkat, magunkat és kérelmünket ismételten a Tekintetes városi Tanács jóindulatába ajánlva vagyunk.

Debrecen, 1907. évl január hó 29-én.

Legalázatosabb szolgálai:

Suchán Elemér és Suchán Rezső.

Komlóssy László és Sápó Sámuel országgyűlési képviselők tudósítása az országgyűlésről 1848-ban.

Tekintetes Nemes Tanács! Nemes Választott hites Közönség!

Országgyűlési teendők iránt készített feliratnak Ő. cs. kir. Felségénél leendő kézbesítésére Nádor Ő. cs. kir. Fensége vezérlete alatt kirendelt országos küldöttségnek, melynek én is, miről követtársam a Tekintetes Nemes Tanácsot és Nemes választott hites közönséget már előre hivatalosan tudósította — egyik kiegészítő tagja lévén; visszajövetelünk után bekövetkezett első percek a küldöttség eljárásának eredményéről leendő tudósítás tételére tölhasználni, polgári s követi köteleességemnek esmerem.

Folyó március 15-én reggeli 10 órakor számos ezerre menő nép szerencse kívánásai és ágyuzások közt hagyánk el gőzhajón a pozsonyi partokat s szerencsésen felérvén Bécsbe az ugynevezett Császár malmoknál ágyuzások között és számos ezerre menő s benünket örömjajok közt fogadó bécsi nép jelenlétében szállottunk ki délután 4 órakor a bécsi partokra, hol az ujonnan felállított bécsi Nemzeti Őrsereg tisztelkedett; innen a Leopold külvárosig kocsin mentünk, de itt az örömmel eltelt bécsi nép összetódult ezrei fogadván bennünket, gyalog mentünk a belvárosi „Fő Herceg Károlyhoz“ czimzett vendég fogadóig, a bécsi nemzeti őrség soraival környezve, a diszmenetet Magyar és ausztriai Nemzeti lobogók (a bécsi tiszta fehér) ékesítették, minden ablakok telve nézőkkel és lobogókkal, s ránk koszorukat virágokat hajigálva, a Magyar, Német, Olasz, Cseh Lengyel nyelven folytonosan hángzott az éljenzés, s ezek között legtöb bet lehetett hallani *„éljen Kossuth“*, mely két magyar szót, majd minden bécsi lakos megtanulta, ily diszmenet közt érkezőn meg a nevezett vendég fogadóba, hol a küldöttségnek nagyobb részint szállása volt, a kapuhoz azonnal hat, a Kossuth előszobájában pedig két bécsi fegyveres nemzeti őrs rendeltetett disz örökösre, mi, eljövételünkig folytonosan tartott éjjel nappal, s alig hogy Kossuthal szállására beléptünk, a bécsi polgári őrsereg, a közpolgárság, irók s tanulók küldöttségei jelentek meg, megköszönni a küldöttség előtt a Magyar Nemzetnek, különösen pedig Kossuth Lajosnak, az ausztriai tartományok szabadsága mellett, Magyar Ország gyűlésein emelt hathatós felszólalását, kívül pedig az utcán a Nemzeti Őrsereg egyrésze fegyverben és ropant néptömeg s küldöttségek tagjai az egész országos küldöttséget lehívták a nép közötti megjelenésre; a kapu előtt Kossuth tüstént felemeltetett, ki is a néphez német nyelven rövid beszédet tartott, előadta, miként a bécsi pol-

gárság és tanuló ifjuság igaz ügye melletti lelkesedése az abszolutizmust ledöntötte, Metternichet a Nemzeteket rabbigába döntő kormányzástól megszöktette, a szabadsajtó, a polgári alkotmány a bécsieknek meglőn ígérve; de ezek még csak szavak és hiszi, hogy a nép erélyessége valóságra is fogja emelni; neki ugyan nincs joga a bécsi nép belügyeibe avatkozni és szólani, mert ide a Magyar Országai küldöttség csak Magyar Ország dolgait illetőleg jött; de látván az eránti bizodalmat és lelkesedést, tarácsolja, hogy a megnyert Nemzeti Örsereggel csendet és rendet igyekezzenek feltartani, azonban megkezdett czéljokat beivni is el ne mulasszák, — és minthogy a szabadságot a nép szerzi meg, azt a nép részére tartásuk meg; ekkor megkéretvén a küldöttség az Universitáshoz menni, ahol a tanuló ifjuság mintegy 800-an fegyverben áll, több utczákon át a Nemzeti örsereg fegyveres sorai közt, legalább 50 — 60 ezer emberrel kísérve a Szent István piactzán keresztül elmentünk, nagy és folytonosan tartó ilyen kiáltások között az Umversitásig s onnan vissza, mely díszmenet harmadfél óráig tartott, a város egészen kivilágítva, az ablakokból minden rangu, idejü emberek, s különösen nők éljen kiáltások mellett kendők, Magyar és bécsi nemzeti lobogókat dugtak ki, s hánytak le, úgy, hogy az ifjuságnak mintegy 30 zászló ajándákozott; koszoruk is szórattak, melyek közül néhányok Kossuthot a bécsi polgárság megkoszoruzta.

Másnap Március 16 án az Országos küldöttség a Hat-tyu vendég fogadó termében összejövén, Kossuth Lajos jelentette, miként a Nádor Ő Fensége őtet magához rendelvén, a teendők és történetek eképpen állanak.

Nádor Ő Fensége a felírás tárgyában már az Udvarnál értekezett s ott kijelentette, hogy annak tartalma teljesítendő, mivel a Magyar Országai dolgok úgy állanak, hogyha ezen küldöttség a kiegyezést írásban el nem viszi, ott a forradalom rögtön kiüt s meglehet, Magyar Ország az Austriai dinastiára nézve veszve van, de amely pillanatban a beegyezés vég megtagadása kimondva leend, ő egyszersmind Nádori hivatalát letenni s minthogy a kivánatok igazságosak, ő reményli, sőt hiszi a sikert; de mint-hogy Ő Fenségének csak ma nyujtaték be a felirat, diplomacice úgy tekintetik ez ügy, mintha még nem tudná Ő Fensége, annál fogva a válasz nem fog azonnal kiadatni, hanem Ő Fensége röviden kinyilatkoztatja, hogy majd elintézi, hanem becsületszavát adja Nádor Ő Fensége, miszerint, ha ma délután nem is, ámbár reményli, de hónap reggelig nemcsak meghoz, de ki is lesz adva a válasz s a küldöttség hónap viheti is; azonban két feltételt kíván, 1-ször, hogy a küldöttség tagjain kívül feljöttek közül senki se menjen a küldöttséggel a Fenség eleibe. 2-szor, hogy az azonnal nem adandó válasz miatt, a küldöttség valahogy meglegedetlenségét ne nyilatkoztassa, továbbá Nádor Ő Fenségének még egy kérése is van a küldöttséghez, amennyiben az Udvar úgy vette észre, hogy a bécsi nagy ragaszkodással vannak a küldöttség iránt, igyekezzék a küldöttség oda munkálni, hogy a bécsi a csendet és rendet állítsák helyre, minthogy ily ingerült állapotban a Landstadot sem hivatja össze, mely a megígért alkotmány elrendezését venné munkába és így a bécsieknek magoknak érdekekben van a csendet mielőbb helyre állítani, hogy az ígért alkotmány valósággá válhasson: Egyébaránt félegyórára magához hívja meg a küldöttséget Nádor Ő Fensége s ön vezérlete alatt a Fenséghez bevezeti; előadta egyszersmind Kossuth, miszerint ő Nádor Ő Fenségének Ön és elv barátjai nevében úgy nyilatkozott, hogy a jelen körülmények között a felirat elfogadása után

gróf Batthány Lajos, mint az ellenzék eddigi vezére lenne kinevezendő minister elnökké és ministérium alakításával megbizandó; kéri annál fogva a küldöttséget, tessék ez iránt nyilatkozni; mint a kiküldöttek jegyzőke mutatja, jelen volt Lonovits püspök, báró Vay Miklós korona örök, herczeg Esterházy Pál s több mágnások ellene senki se szólott; ellenben közfelkiáltás helyett Bónis indítványozta, hogy a küldöttség szónoka a Nádornál Kossuth legyen, ez is helyeslést nyert. Tizenkét órakor a küldöttség dísz magyar ruhában s mind gyalog a meglehetős távol eső királyi lakhoz elindult, vele együtt a feljött az országgyűlési ifjuság, kétfelől a Nemzeti örök, nép, úgy szinte az ablakokról nézők éljenzése és kendők lobogtatásai között s az országgyűlési ifjuság ma már közel 26 zászlóval, melyeket a bécsiektől kaptak a királyi lak belső térségére érve a Magyar ifjuság gróf Batthány Lajost, mint elnök ministert kikiáltotta és éljenezte Ő Fensége ablakai alatt; a küldöttség felmenvén előbb a Nádorhoz itt Kossuth előadta, hogy a nemzet kívánatai meg nem adása esetére Magyar Ország a dinastiára nézve elveszett előadta miként a dinastia érdeke kívánja, hogy a többi tartományok is alkotmánnyal láttassanak el és Magyar Ország csak ebben lelheti garanciáját s megmutatta miként a kormány elveszítette fejét, midőn a tegnapi napon közrebocsátott proklamációt kiadta, mert abba egyrészt sok van adva azért, mert a szabad sajtó megvan adva, mielőtt kihirdtetett volna a sajtó törvény, a Nemzeti örsereg felfegyvereztetett a nélkül, hogy volna, másrészt a konstitúció ígérve van, nincs meg ezen felfegyverkezés organisatiója végett valamit tettek mondva mikor, ez annyi, mint semmi.

(Folyt. köv.)

Hirek.

— **Simonffy Imre betegsége.** Simonffy Imre kir. tanácsos, városunk nyugalmazott polgármestere súlyos beteg fekszik. Az egész város osztatlan részvétellel van a nagy beteg iránt és aggódva várja a betegség lefolyását. Mint értesülünk a beteg operáción ment keresztül, mely után észrevehetőleg megkönnyebbült. Adja Isten, hogy városunk, egyházunk és közéletünk becses tagja mielőbb felépülve nagy betegségéből még soká dolgozhassék mindnyájunk javára.

A tizenegyedik gyógyszertár ügye. Leleszi Kovách Nádor gyógyszerész, kinek a belügyminiszter csaknem régen adott jogot a mester-utcai részen a tizenegyedik gyógyszertár felállítására, azon kéréssel fordult a belügyminiszterhez, hogy gyógyszertárát a Hajó-, Garai-, vagy a Csemete-utcán állíthassa fel. A belügyminiszter a kérvényt véleményezésre leküldte a városi tanácshoz.

— **Apamén vizsgálat volt a napokban az epreskerti ménestelepen.** A ménestelep Perczel őrnagy, a várost Király Gyula tanácsnok képviselte.

— **Utazás a gyógyszertárak körül.** Egymásután érkeznek kérvények részben közvetlenül a belügyminiszterhez, részben a városi tanácshoz a tizenkettedik gyógyszertár felállítására. Ezekre a kérvényekre igazán nem mondhatunk egyebet mint azt, hogy a sok megárt a jóból is. Elvégre a mi népességi viszonyainkhoz arányitva nagyon, de nagyon elég tizenegy gyógyszertár annál inkább, mert a mi gyógyszertárainknak nincs vidéke, mivel a körülöttünk levő községek, városok el vannak látva gyógyszertárakkal.

— **A tanyai iskolák építésére vonatkozó szerződések** Magoss György dr. tiszti főügyész már elkészí-

tette és a tanácsnak bemutatta. A tanyai iskolákat a város építteti.

— **Adózók figyelmébe.** Az 1904. évi általános jövedelmi póttadó lajstrom a városi adóügyosztály kivetői helyiségében 1907. évi január hó 29-től február hó 6-ig közszemlére van kitéve, hol is a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthető. Egyidejűleg értesítjük az adózók közönséget, hogy az adóügyosztály végrehajtói az ügyosztály általános hivatali óráitól eltérőleg hétköznaponként délután 4 órától 6 ig is a közönség rendelkezésére állanak. Debrecen, 1907 január 28. A városi adóügyosztály.

— **Meghívó.** A siketnémákat gyámolító debreceni egyesület igazgató tanácsa február hó 1-én délután 4 órakor a vármegyeház nagytermében gyűlést tart, melyre az igazgatótanács tagjait ez uton is meghívja az elnökség. A gyűlés tárgya: előadói bejelentések, előterjesztések és az építkezés megbeszélése.

— **A Csokonai-kör felolvasó estélye.** Városunk eme egyetlen és hivatását méltón betöltő irodalmi köre január hó 30-án tartotta felolvasó ülését, melyen társadalmunk nagy számban jelent meg. Szávay Zoltán, a költő apa költő fia olvasott fel néhány mély érzésű költeményét, utána Varju János kegyesrendi főgimnáziumi tanár, ez a minden izében magyar történettudós mutatott be színesebb színesebb művelődéstörténelmi képeket abból a hatalmas munkájából, melyet a kritika osztatlan elismeréssel fogadott. Gál Zoltán hírlapíró szellemes meséket mondott el, majd Kardos Albert dr. olvasta fel dr. Molnár Istvánnak *Bande-laire-ről* írt kitünő értekezését. Végül Szávay Gyula az ismert költő olvasott fel szebbnél szebb verseket, melyek mind tetszettek, de „Az ezüst pohár“ c. különösen megragadta a hallgatóság figyelmét.

— **A városi muzeum gyarapodása.** Ez esztendőnek első hónapjában értékre és számra nézve igen örvedetesen gyarapodott a városi muzeum. Most is ajándékozások által leginkább. I. Könyveket, térképeket, kéziratokat ajándékoztak: Debreczeni Aladár ur a *Corpus Juris 1779-beli teljes kiadását* és Bencsik J. *Repertorium juris publici privati etc. című munkáját* (1821.) Divényi Gyula kegyesrendi tanár ur tizenegy darab régi könyvet, melyek 1556—1796 között nyomattak. — tulnyomólag protestáns hittani művek, köztük van Komáromi Csipkés híres debreczeni papnak *Concivum sacrarum Centuria secunda c.* Debreczenben 1679-ben másodszor kiadott munkája. Józsa András ur (Nyiregyháza) Egyekről, Borsováról és T.-Dobról a szabolcs-megyei muzeumba került őskori edények rajzát és leírását. Lövkovits Arthur ur: „Magyarország történelmi emlékei az ezredéves kiállításán“ c. két kötetes nagy diszművet. Herman Ottó „A magyar halászat“ c. 2 kötetes könyvét és Schmidt Gyakorlati fotagrafozás kézikönyvét. Megyery Miklós ur H. J. debreczeni professzor az uri sz. vacsorára megtanító könyvecskéjét (1760-beli nyomtatvány) s még két más könyvet. Muzeumok orsz. Főfelügyelősége: az orsz. Ráth György muzeumi képes kalauzát és dr. Hampel József „Alterhumer des früheren Mittelalters in Ungarn“ c. 3 kötetes művet. Nagy Károly ur a debreczeni rézmetsző diákok mult század elején magyar nyelven kiadott atlasz térképet s Magyar Erdélyország Bressanini-féle térképet 1827-ből; továbbá 3 családi kézirat. Rotschnek Jenő ur: debreczeni követválasztási dalokat 1861-ből s egy gunyverset Patay István ellen. Székely Ferenc főmérnök ur: Kossuth Lajos törvényhatósági tudósításának XXIII dik eredeti levelét. (1837 máj. 7-ik keltezéssel.) II. Régiségeket ajándékoztak:

Balás János ur Bosznia okkupációjából való különböző puska-golyókat, Csapó László hadházi főbíró ur broz kardot (őskori), Debrecen városa a régi Bika szállónak a mult század elején vasból kovácsolt diszes cágérgjét. Özv. Gréf Sándorné urasszony medaillonba való női arcképét, mely technikai kivitelénél fogva érdekes, a XIX. század elejéről való. Kozma László ur a Hatvan-utcai kert mögött talált két drb őskori bögrét. Ifj. Nagy István 48 iki honvéd szurony töredékét. — III. Érmeket, pénzeket ajándékoztak: Bedeg Péter ur (Kolozsvárról) 2 emlékérmét. Gutfreund Ervin hannoveri, Freesz Endre kegyesrendi tanár ur szerb váltópénzt. Kazár Pál 1 drb régi rézpénzt, ismeretlen régi bankjegyeket. Löfkovics Stefike k. a. 39 drb római, magyarországi, erdélyi, lengyel és más külföldi pénzeket, meg 2 emlékérmét. Magyaróssy Ferenc ur 2 friesachi dénárt (Árpád-kori). — IV. Kegyeleti tárgyakat ajándékoztak: Koncz Ákosné Balogh Ilona urasszony és pedig Illéssy János szabadságharc idejebeli kormánybiztos és nagykunsági főkapitánynak a józsefstadi várfogságban csinált rabmunkái közül négy szép darabot. V. Néprajzi osztályunk számára Ferenczy József ur ajándékoztak egy régi sódaráló malmot. VI. Képzőművészeti gyűjteményünknek Vadon Sándor ügyvéd ur a debreceni csata emlékének Oiah György szobrász által mintázott kicsinyített utánzatát ajándékozta. A szives adományozóknak ez uton is hálás köszönetet mond a muzeum öre. Vétel utján szereztünk Hat-háztól két bronz kardot és Hajduszoboszlórol két aranygombot. Mind a négy darab őskori régiség.

— **Adomány.** Kenyeres Károly debreceni lakos a kis Szepesen emelendő tanyai iskola céljára 800 négyszögöl területet ajándékoztak. Vajha a többi birtokosok is követnék ezen nemes példát.

— **Hatósági hivatalos fordítások.** A belügyminiszter leiratban értesítette a törvényhatóságokat, hogy a miniszterelnökség kebelében felállított fordítóosztályt a belügyminiszteriumhoz helyezték át és ott megkezdette a működését. Felhívja ennél fogva a hatóságot, hogy a fordítást igénylő iratokat ezentul közvetlenül oda küldje meg. A megállapított fordítási díjakat a vonatkozó fordítás átvétele után haladéktalanul a belügyminiszterhez kell küldeni. A díjak elengedése iránt való kérelemnek hely nem adható.

— **Debreceni ingatlanok forgalma.** Horváth Gusztáv veszi a debreceni 4400. sz. tjkvben foglalt 618 négyszögöl ujkerti szőlőt Balogh Mihály és nejétől 3600 koronáért. — Debrecen város veszi a debreceni pusztá guthi 56. sz. tjkvben foglalt 16 hold 246 négyszögöl kaszálót Bészler Kálmán és társaitól 5000 kor. — Szép József veszi a debreceni 2102. sz. tjkvben foglalt 3 hold 256 négyszögöl ujosztásu földet özv. Molnár Józsefné és társaitól 1700 kor. — Diószegi András veszi a debreceni 6811. sz. tjkvben foglalt Csemete-utca 9. sz. házat Arenstein Dánieltől 3320 kor. — Kraszula Mátyás veszi a debreceni 525. sz. tjkvben foglalt Hadház-utca 11. sz. házat Herman Matyásnéától 2400 kor. — Föhn Márton veszi a debreceni 2336. sz. tjkvben foglalt Tizenháromváros-utca 8. sz. házat és 3 hold 600 négyszögöl ondódi földet Csikós Ferenctől 8500 kor. — Gyurka Sándor és neje Henter Mária veszik a debreceni 9423. sz. tjkvben foglalt 274 és fél négyszögöl ujosztásu földet Balogh István és nejétől 2000 kor. — Dr. Mariska György veszi a debreceni 632. sz. tjkvben foglalt Csapó-utca 34. házat és ondódi földjét Pongrácz Géza és nejétől 36000 kor. — Polgári József és neje Kis Mária veszik a debreceni 791. sz. tjkvben foglalt 3 hold 600 négyszögöl ondódi föl-

det Aranyi István és társaitól 2900 kor. — Debrecen város veszi a debreceni 2247. sz. tjkvben foglalt Nyugati-utca 20. sz. házat Kecskés Sándorné és társaitól 6600 kor. — Posta Lajos és nejétől Róth Juliánna veszik a pusztá nagyhegyesi 51. sz. tjkvben foglalt 4 hold 800 négyszögöl tanyaföldet Györfy Imre és nejétől 3600 kor. — Szunyogh László és neje Lajos Vera veszik a debreceni 6110. sz. tjkvben foglalt 455 négyszögöl Csapókerti szőlőt Nagy Sándor és nejétől 1800 kor. — Leskó Ferenc és neje Porcsin Eszter veszik a debreceni 2040. sz. tjkvben foglalt 9 hold 750 négyszögöl ondódi földet Pásztor Jánostól 5600 kor. — Feldman Gyula és neje Kohn Berta veszik a debreceni 9351. sz. tjkvben foglalt 41 hold 281 négyszögöl ujosztású földet Dragota Ignácné Csorba Teklától 24000 kor. — Szepesi József és neje Nánási Mártha veszik a debreceni 155 sz. tjkvben foglalt Kigyó-utca 38. sz. házat. Molnár Sándor és nejétől 9200 kor. — Nyikos János és neje veszik a debreceni 7896. sz. tjkvben foglalt 847 négyszögöl Sestakerti szőlőt Berger Andortól 6600 kor.

— A gázvilágítás multjában. A Prometheus című berlini szaklapból vesszük a következő érdekes részleteket a gázvilágításról. Egy Lampadius nevű professzor 1812-ben Freiberg városka egy kis részét próbálta gázzal világítani s mivel ez sikerült, 1825-ben már társaság is alakult Imperial-Continental Gas Association címen. Ez évben Hannover, egy évre rá Berlinben a Lindent világították már gázzal, két évvel később a Majna melletti Frankfurtot és Drezdát. Drezdában ünnepnap volt, mikor először kigyultak a gázlámpák. Akkr — 1828. április 23-án — született Albert herceg, a későbbi szász király s a város e két alkalomból örömmámorban és gázfényben uszott. A gázt természetesen nem mindenütt fogadták szívesen. Mint minden újításnak, ennek is igen sok heves ellensége volt. Oly okokkal érveltek ellene, hogy ez csak mosolyt kelthet ma már. Példa erre a Kölnische Zeitungnak 1819 március 28-án irt következő komoly vezércikke:

Minden utcai világítás feltétlenül mellőzendő. Első sorban is kárhóztos dolog az isteni rendelkezésekbe való gyarló emberi beavatkozás. A világrendnek illetlen megbotyogatása valóságos guny és merénylet, mert, hiszen az éjnek a sötétséget rendelte a Mindenható.

Jogi okok is ellene szólnak a gázvilágításnak. Ez első sorban is költséges passzió s jogtalanság ennek a világításnak költségeit adókból behajtani s ez adókkal olyanokat is sújtanak, akiknek nem kell a világítás, vagy éppen olyanokat, akiknek érdekeivel egyenesen ellenkezik.

Egészségügyi szempontok is ellene szólnak — érvel tovább a régi újság — a gázpárolgás káros az egészségre.

„Erkölcsei okokból“ se volna megengedhető a gázvilágítás, mert ily uton-módon világosban fog végbemenni az erkölcsstelen utcai élet.

Közbiztonsági okokból is aggályos, mert a világosság az éjben a lovakat megijeszti, a tolvajokat ellenben vakmerővé teszi. (No ez véletlenül nem igaz!)

Államgazdasági szempontból is káros, mert külföldre sok pénz vándorol ki gázanyagért.

Sőt ártalmas a néplelekre is, mert a sötét éjszakákon lehetett eddigelé illuminációkat rendezni a hazafias szellem ápolására, de az ilyen állandó quasi illuminációkban nem lehet többé.

Ilyen okokkal támadták meg annak idején a gázvilágítás harcosait. A mai embert mosolyra készítik ezek a nagyképi okoskodások.

— A nagyerdei gyógyfürdő. Hányan vannak városunkban is, akik elmennek hidegvíz kurára messze idegenbe, tengerpénzt áldozva, holott a hidegvízgyógymódot ép úgy használhatnák a Nagyerdőn, hol a vizgyógymód minden modern eszköze, a fürdőbélő elismert szaktudománya, lelkiismeretes gyógykezelése rendelkezésükre áll. A fürdőbélő Balkányi Ede dr. főorvos a legnagyobb áldozatkészséggel tartja fenn a fürdőt, nagy költséggel felszerelte azt a modern higiénia minden eszközével oly és olcsó áron kuráltathatja magát mindenki, mint sehol a világon. A víz alkalmazása gyógycélokra, hőmérsék-, alak- és időtartam tekintetében oly sok változatosságot enged, hogy azt a legkülönbözőbb betegségeknek eredménnyel alkalmazhatjuk. Általában a vizgyógymód edzőleg, éltetőleg és erősítőleg hat. Az angyagsere fokozódása, az idegrendszernek kedvező befolyásoltatása által a beteg szerveknek megváltozott működésük idéztetik elő. Sem fiatalja, sem öregje nem zárandó ki a hidegvízgyógymód alól. A fiatal szervezet erőteljesebben fejlődik és gyarapszik mellette, míg a magasabb korban a hanyatló erőket felélenkíti és a lassan működő szerveket felfrissíti. Eredménnyel alkalmazható tehát a vizgyógymód és annak különféle alakja: 1. Súlyos betegségek utáni elgyengüléseknél. 2. Erősödési és edzési szempontból, a légzőszerveknek hurto állapotra való hajlamánál. 3. Táplálkozási zavaroknál, u. m. vérszegénység-, sápkór-, kövérség-, köszvény-, görvélykór- és cukorvizelésnél. 4. Gyomor-, bél- és májbetegségeknek. 5. Vérkeringési zavaroknál, vértululás- és aranyeres

bántalmaknál. 6. Rheuma- és idegbántalmaknál. 7. Az idegrendszer megbetegedéseinek, a neurastheniának, ennek sokoldalú jelenségeinek, a mint: fejfőrcs, szédülés, fejnyomás, levertség, szellemi és testi kimerültség, álmatlanság, asthma, ideges szívbántalmak, a gyomor-, bél- és nemi szervek neurastheniájánál, hysteriánál, Basedow-féle betegségnél, görcsös és hűdéses állapotoknál. — A nagyerdei hidegvízgyógyintézet modern és czélszerű berendezése, fekvése és kitűnő puha vize fölötté alkalmas tényezők a vizkurának sikeres használatára. Fővárosi szakértői személyzet végzi a teendőket, az árak mérsékeltek. Orvosi felügyelet. Az intézet egész nap nyitva férfiaknak: d. e. 9 óráig és d. u. 5—8 óráig; nőknek: d. e. 9 órától d. u. 5 óráig Kiki keresse meg elvesztett egészségét a nagyerdei hidegvízgyógyintézetben

— ELADÓ BOR. Érmelléki, diószegi az ezernyolcszáznyolcvanas évekből, mintegy 50 hektoliter, valamint 1903. és 1904. évi ugyanottani rizling 20—25 hektoliter eladó. Medgyaszay Miklós árvaszéki ülnöknél (városház I. em. 23. ajtó).

Szerkesztői üzenetek.

Aggódó. Nem oszthatjuk aggodalmát, mert elvégre is egy olyan nagy műnek a kiépítése nagy meggondolást kíván. Inkább várjunk, sem hogy tökéletlen valamit hozzunk létre. A kéziratot eltettük, méltóztassék vele rendelkezni.

Ó. I. Csáktornya. Szives levelét véve, utána néztem a dolognak, de az Óriás családról semminemű feljegyzést nem találtam levéltárunkban. Legjobb volna a leleszi konventhez fordulni felvilágosításért. Méltóztassék egy kérését tartalmazó ajánlott levelet küldeni és utalványon 10 koronát. Feleletet okvetlenül fog kapni.

Szeged. A kérdéses dologban összehasonlítást nem kívánunk tenni, mert az az önök hátrányára ütne ki. Mi meg vagyunk elégedve a magunk alkotásaival és olyanokra nem vágyunk, amit csak az adózó polgárok roppant megterhelésével tudnánk létrehozni.

Sz. K. Semmi esetre sem tartozik az ilyen ügy a nyilvánosság elé. Ha majd a hivatalos vizsgálat során kitűnik, hogy a gyanu beigazolást nyert, vagy pedig — amit szeretünk hinni — az egész csak bosszu műve, akkor hozzá szólnunk a dologhoz, mert az egyik esetben kötelességünk a seprést előmozdítani, a másikban pedig az ártatlanul meghurcoltának a toll erejével elégtételt adni. Mi is hallottuk az esetet, de vakon nem közlünk semmit.

3833.
ad. 1906. m. h. sz.

Hirdetmény.

Debrecen sz. kir. város utain elültetve levő eperfáknak az 1907. évben szükséges gondozására zárt ajánlati versenytárgyalás hirdtetik.

A pályázati feltételek a városi mérnöki hivatalban (Simonffy-u. 2/6. II. em.) a hivatalos órák alatt (d. e. 8—1-ig.) megtekinthetők s ugyanott a szükséges felvilágosítások megadatnak.

Ajánlattevők f. 1907. év február hó 12-én déli 12 óráig 200 korona bánatpénzt kötelesek letenni készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban.

Az írásbeli zárt ajánlatok f. 1907. év február hó 13. d. e. 10 óráig a polgármesteri hivatalhoz nyújtandók be, s ugyanazon nap d. e. 11 órakor a városház nagy termében nyilvánosan bontatnak fel.

A pályázatra nézve mindenekben a pályázati feltételek az irányadók.

Debrecen, 1907 január hó 24-én. Városi tanács.

84.
1907. szám.

Árverési hirdetmény.

Debrecen sz. kir. város Tanácsa ezennel közhírré teszi, miszerint a város tulajdonát képező — mikepércsi országot és közraktár között és jelenleg Horváth János debreceni lakos által bérelt 1 hold 417 négyszögöl földterület, továbbá a homokkert és az államvasuti pályatest között fekvő volt faraktár helyek, melyek jelenleg Stark Márton bérletében állanak a f. évi február hó 6 ik napján délelőtt 9 órakor a városháza nagytermében tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe adadni fognak, amely árverésre az árverelni szándékozók azon értesítéssel hivatnak meg, hogy az árverési feltételek a városi számvevői hivatalnál megtekinthetők s a kikiáltási ár 10%-a az árverés foganatosításával megbizottak kezéhez készpénzben lefizetendő.

Debrecen, 1907 január hó 24. A városi tanács.